

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали I науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
першого року навчання
факультету початкового навчання**

17 травня 2022 року

Частина 2

**Харків
2022**

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 6 від 15.06.2022 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали І науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (17 травня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Ч. 2. 37 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики навчання і виховання у початковій школі, інноваційних підходів у роботі вчителя початкових класів, інклюзивного простору в освітньому процесі початкової школи, історико-педагогічних та компаративістських аспектів початкової освіти.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

Видано за рахунок авторів.

СЕКЦІЯ 3

ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Бережна Наталія Завдання сімейного виховання щодо розвитку дітей з особливими освітніми потребами	27
Спаських Ірина Шляхи формування комунікативних навичок у дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення	28
Фастовець Аліна Вплив казок на розвиток мовлення дошкільників із ЗНМ	29

СЕКЦІЯ 4

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА ВЗАЄМОДІЇ ТА СПІВПРАЦІ УЧИТЕЛЯ, УЧНЯ І БАТЬКІВ

Головіна Поліна Педагогіка партнерства як засіб партнерської взаємодії закладу освіти та сім'ї	30
---	----

СЕКЦІЯ 5

РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Пашкова Марина Наукові підходи до проблеми академічної обдарованості учнів	31
---	----

СЕКЦІЯ 6

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОМПАРАТИВІСТСЬКІ СТУДІЇ

Жуковська Ірина Реалізація ідей В.О. Сухомлинського в новій українській школі	32
Гасанова Гюльшад Формування громадянської позиції у педагогічній спадщині Г. Ващенко	33
Підгорна Тетяна Національна система освіти і виховання у педагогічній спадщині С.Ф. Русової	34
Тер-Арсенян Наталія Підготовка вчителя початкових класів у педагогічній спадщині К.Д. Ушинського	35
Шведова Наталія Педагогічний доробок С. Миропольського	36

Формування громадянської позиції у педагогічній спадщині Г. Ващенко Гасанова Гюльшад

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л.С. Філатова

Важливим етапом на шляху до демократичної консолідації суспільства є громадянська освіта та виховання населення, зокрема школярів. Успішне вирішення цього завдання можливе лише за умови глибокого й всебічного знання досвіду початкової освіти і виховання минулого як на терені нашої Вітчизни, так і за кордоном. З огляду на це особливий інтерес становить спадщина видатного українського педагога, нашого земляка Г. Ващенко.

Аналіз науково-педагогічної спадщини Г. Ващенко дає змогу висловити тезу про новаторство та оригінальність розроблених педагогом основ громадянського виховання. Разом зі своїми сучасниками В. Дурдуківським, О. Музиченком, С. Русовою, Я. Чепігою, Г. Ващенко обстоював думку про те, що школа повинна відображати національний характер, нести національний дух. Він писав: «Ми мусимо будувати й організовувати свою національну школу, що не тільки давала б нашим дітям знання, а й виховувала їх відповідно до тих історичних завдань, що стоять перед нашим народом». Розмірковуючи над питанням важливості школи як освітнього закладу, Григорій Ващенко дійшов до висновку, що вона не повинна відокремлюватися від громадського життя. Розвинути в молоді риси доброго громадянина, виховати свідомість органічної єдності з нацією можливо лише за умови участі дітей ще в шкільні роки в громадському житті відповідно «до її потреб і психічних властивостей».

Молодший шкільний вік, за переконанням Г. Ващенко, є особливо сприятливий для виховання дітей у національному дусі і, зокрема, патріотичного виховання, формування й розвитку у людини любові до Батьківщини. Педагог відзначав, що перечитуючи автобіографії або автобіографічні твори видатних людей, читаючи твори письменників, що відображають дитячі роки життя людини, він приходив до висновку, що в багатьох випадках любов до рідного краю, в першу чергу, засновується на дитячих переживаннях. Дитинство, зазвичай, повне чистих, нічим незаплямованих радощів. На все, що її оточує, дитина дивиться відвертими очима, без всякого упередження. Тому враження її цікаві й захоплюючі. Найефективнішим засобом емоційного впливу на формування громадянських якостей молодших школярів є уроки громадянськості, які можна здійснювати вчителями як на уроках, так і в позакласній виховній роботі. Серед завдань уроків громадянськості визначимо такі: розвивати почуття ідентифікації себе з українським народом; виховувати любов до свого народу й України; формувати повагу до державної мови, символіки, національних святинь; поглиблювати свідоме засвоєння учнями знань, які сприяють розвитку когнітивного компонента громадянськості; стимулювати розвиток громадянських якостей молодших школярів.